

LUCIA RETMAN

ur. 1928; Dynów

Miejsce i czas wydarzeń	Lubaczów, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", okupacja niemiecka, relacje polsko-żydowskie, Zagłada, pomoc Polaków

Wiadomości o Zagładzie i próba ratunku

Pewnego dnia ta pani odpowiedzialna za wszystkie dzieci, zwołała nas i powiedziała tak: „Słuchajcie dzieci, my tu mieszkamy koło linii kolejowej. I dniem i nocą jadą wagony, wożą Żydów, nie wiadomo dokąd i nikt nie wraca.” Ja pamiętam te słowa: „Nikt nie wraca.” Na mnie to zrobiło ogromne wrażenie. Co znaczy „Nikt nie wraca”? Co jest z tymi Żydami? I ja poleciałam do siostry, było niedaleko, i powiedziałam: „Słuchaj, pani Frenklowa nam powiedziała: «Wożą Żydów dniem i nocą i nikt nie wraca.» A ja chcę żyć.” Na tym się skończyło.

Pani Pomorska... Ona miała dwóch synów. On był w polskim wojsku i mieli kolegów, że też byli w polskim wojsku i Rosjanie ich wywieźli na Syberię. U przyjaciół pana Pomorskiego była taka dziewczynka mniej więcej w moim wieku. Pani Pomorska powiedziała: „Ten ksiądz na plebanii, on jest starszy człowiek, on nie będzie pamiętał, że ona ma tylko dwóch synów...” Ona poszła wyjąć metrykę dla córki niby to, że się nazywała Janina Kogut. I ona mi przyniosła tą metrykę, ale przyniosła mi metrykę z planem, że tak: „Tu nie ma Arbeitsamtu, nie ma biura, że zapisuje ochotniczo do Niemiec. To jest tylko w Przemyślu. Więc pojedziesz do Przemyśla, ja ci dam list do mojej siostry, moja siostra kilka dni cię ugości. I ty się zapiszesz i będziesz pracowała w Niemczech.”

Data i miejsce nagrania	2019-01-27, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"